

L'ACCIÓ POLICIAL PER TALLAR EL CONTRABAN ARRUIÑARÀ MÉS GALÍCIA

Tabac contra droga

Tots els governs de l'estat han ignorat olímpicament Galícia. Amb tot un seguit de factors que l'afavoreixen, el contraban en aquest país s'ha multiplicat i és acceptat socialment. Ara els contrabandistes s'han dividit en dos bàndols i la guerra ha arribat als carrers.

J. Hernández

Fa tres setmanes apareixien dos cadàvers crivellats a tirs en un aïllat poble de Galícia. Les investigacions realitzades per les forces de seguretat de l'estat només pogueren determinar que, malgrat la matinera hora de la vesprada, d'haver ocorregut en el centre del poble i d'haver hagut de sentir-se necessàriament els tirs, ningú no en sabia res ni podia aportar-ne dades. Galícia oferia, una vegada més, en paraules d'un dirigent polític, una *imatge siciliana*.

Galícia és, probablement, la comunitat autònoma amb més elements diferenciadors de les que conformen l'estat. No es tracta de negar drets a ningú, sinó d'afirmar que l'emigració, l'abandonament, el caciquisme, la falta d'acció de les distintes administracions centrals han fet dels gallecs un poble que es mira cap a dins, que s'abstrau de l'anomenada *vida nacional* i que, observant-ho tot, aparenta la major indiferència.

Un dels fenòmens sociològics que reflecteixen més clarament aquest fet és el contraban. Durant anys, fortunes immenses s'hi han pastat gràcies als mecanismes de la venda il·legal i el transport de cigarrets rosos, i en les xarxes de contraban han acabat embolicats importants sectors empresarials i financers, famílies que avui tot ho poden, i polítics que no s'atreveixen a actuar contra amics als quals deuen favors, mentre les institucions observen que, en aspectes econòmics importants, són els grans contrabandistes els que, sovint, decideixen.

El poble gallec manté també, enfront del contraban, una actitud indiferent.

Durant anys, s'afirma en els pobles de les rieres baixes gallegues, ningú no ha fet res a Galícia, cap govern, cap persona, però el contraban, afegeixen, ha donat treball, ha creat una xarxa de petites empreses on emblanqueixen els diners i ha afavorit, indirectament, solucions a l'atur i un fre a l'emigració.

L'estructura econòmica gallega afavoreix, a més, aquest contraban i el blanqueig dels diners que s'hi obtenen. El minifundisme agrari industrial, la presència de poders locals paral·lels que prenen suport del caciquisme, la gran dispersió de la població i una cultura basada en l'heterodòxia general han bastit les bases perquè el contraban cresca com els bolets.

El «canvi»

Amb l'arribada dels socialistes al govern central, es va dissenyar una operació per intentar, deien, dur Galícia a la *modernització*. Però era una operació més basada en una anàlisi ideo-

lògica que en la realitat. Per això, va xocar amb Galícia mateixa.

D'una part, la dreta va eixir victoriosa, localment, al país galleg. De l'altra, el govern central posà en marxa un gran operatiu per acabar amb el contraban, com si es tractara d'un problema dependent de la major o menor eficàcia policial. Encara que augmentaren les aprehensions de tabac i van detenir desenes de contrabandistes, cinc anys més tard, els protagonistes de l'operació policial han de reconèixer que l'estructura del contraban resta intacta i, a més, comproven que s'ha produït una certa reconversió del tabac cap a les drogues, producte que ofereix una rendibilitat cinc-cents vegades major i en menor temps.

Però, alhora, tot indica que l'operació contra el contraban no ha aconseguit més suport social per als socialistes. Encara que el volum de vots a aquest partit s'ha mantingut, no li ha permès arribar al govern. A més, la política de reconversió industrial, un altre dels peus sobre els quals recolzava la *modernització*, ha estat percebuda per la majoria dels treballadors gallegos com un pla de desindustrialització i augment de l'atur.

El contraban

El contraban a Galícia no és de sempre, encara que sempre hi ha mantingut una presència desigual. La proximitat de la frontera portuguesa i la

Un poble que s'ho mira tot amb una indiferència total.

Els llocs de treball que crea el contraban s'oposen popularment a la reconversió industrial, «font de desocupació».

infinat de cales discretes i platges amagades fan de la mar una porta fàcil. Per això, la zona de contraban és fonamentalment la de les rieres baixes, és a dir, les de Vigo, Arosa, Pontevedra i La Corunya. En aquestes zones se'n fan la majoria de les operacions i s'han produït el 90 per cent de les detencions per part de les FOP.

El factor portuguès és un element important. Una policia com aquella, mal pagada, és procliu a la corrupció, i aquesta s'ha vist afavorida per un llarg període d'inestabilitat política, que ha dut un important descontrol als cossos de seguretat de l'estat lusità. Fonts de la guàrdia civil espanyola han afirmat que des de Viana do Castelo, Valença do Minho i altres poblacions del nord portuguès, empresaris espanyols protegits i funcionaris portuguesos formen part de l'estat major que dirigeix, des de la rereguarda, les operacions dels contrabandistes.

Un altre dels elements importants és la multiplicitat a l'Estat espanyol de cossos de seguretat, dependents de l'administració central, sovint enfrontats, que operen contra el contraban, sense excloure tampoc en aquest cas bosses de corrupció que hi funcionen. La guàrdia civil, la policia i el servei de vigilància duanera, dependent del Ministeri d'Hisenda, lluiten, enmig del caos més gran, contra una xarxa ben sofisticada.

En un dels controls actuals en les carreteres que comuniquen Portugal

amb el sud de Galícia, la guàrdia civil va trobar fa dos mesos un automòbil que escortava un camió ple de cigarrets i una petita quantitat d'haixix. Aquest automòbil anava equipat amb una sofisticada emissora des de la qual es podia sentir i interferir les emissions policials, a més de mantenir-se en contacte amb grups de vigilància establits per tota la ruta que, amb clau, transmetien, des d'emissores camuflades, sobre qualsevol moviment policial sospitós.

Amb aquests dos handicaps, els responsables de la lluita contra el contraban han hagut de redefinir-ne els objectius i els mètodes per assolir-los. D'una banda, les forces de seguretat estatals han hagut de muntar una base operativa en el mateix nord de Portugal, semblant, afirmen, a la que calgué muntar en el sud de l'estat francès per vigilar els etarres, davant la falta de col·laboració de l'estat veí. D'altra banda, les autoritats polítiques espanyoles estan estudiant la possibilitat de realitzar una campanya que aïlle els contrabandistes i cree un clima de col·laboració ciutadana amb les autoritats.

La «reconversió»

En aquest darrer terreny, els contrabandistes han iniciat una *reconversió* que pot haver posat les coses més fàcils per als cossos de seguretat i que consisteix a canviar de producte i utilitzar els canals, fins ara fàcils per in-

troduir tabac i distribuir-lo per tot Europa, per introduir-hi haixix, cocaïna i heroïna. Aquest procés ha enfrontat, a més, dos sectors dels contrabandistes.

El prestigi social dels contrabandistes, ve, entre altres coses, del convenciment popular que l'únic delictes que cometen és estafar hisenda, i això, diuen, no està tan malament. Per això, un sector del contraban al·lega, contra els que s'han passat a la droga, que poden atraure la ira general i facilitar l'acció policial. En els debats, ja s'ha escapat algun tir.

El sector oposat a la droga és l'anomenat *vell*, format per veterans. Enfront, hi ha els *joves*, que volen fer diners més de pressa, han forçat la màquina i per la frontera, per terra i mar, passen ara droga, tabac, dones per a la prostitució i armes, cotxes i electrodomèstics robats a Portugal. Contra aquest darrer sector és contra el qual el govern central vol prioritzar l'acció policial. Del fet que això es realitzi amb èxit o sense, depèn, afirmen els governadors civils gallecs, que es pose en marxa una segona fase, destinada a desmuntar completament l'estructura del contraban en tot el país.

Però a Galícia tots saben que els grans caps del contraban no seran mai detinguts, que moltes empreses es poden arruïnar amb l'acció policial i que el que ells anomenen el *pitjor delictes*, el de desatendre Galícia, no serà perseguit mai des de Madrid. □